

מהדורת סיכומי גליון 30

סיכומי הדף - הידומי

רבי יחזקע בן קרחא אומר: כל הלומד תורה ואינו חוזר עליה - דומה לאדם שחורץ ואינו קוצר. פנחס דרין צ"ט

מסכת שבת קלו - קטנ

דף קלו

כמה זמן צריך כדי שהולד יצא מספק נפל? (לענין אכילה \ ייבום, אבילות)

לרשב"א: תינוק ל' יום, [ופדיו מכן חדש תפדה], [וביום ח' מלין בשבת ממ"ג, וא"ל יהיה טוב, וא"ל נחשב שהתך בשר מת]. בהמה ז' ימים שלמים, [ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן] [וכן הלכה]. אבל אם קים לן שכלו חודשו אינו ספק נפל. להכמיהם: אינו בספק נפל כלל.

באיזה אופן המחלוקת הנ"ל?

לאביי: כשיצא לעולם פיהק צנת, אבל אכלו ארי לכו"ע לא היה בספק נפל (נ"מ לייבום) לרבא: כשאכלו ארי, מחלוקת, אבל פיהק ומת לכו"ע היו נפל.

מה הדין לענין חליצה כשנתקדשה לאחר ומת הולד?

לרבינא: אשת ישראל חולצת, [חיישנן לרשב"ג] ואשת כהן לא. [דסמכינן ארבען כדי שלא תאסר על בעלה] לרב שרביא: שתיהן חולצות, [כרשב"ג]

האם שחיטת וולד בן ח' חדשים מטהרתו מידי נבלה? (ודאי שלאוכלו אסור)

לת"ק:כן, [כטרפיה] לריב"א: לא, [ולא דמוה לטרפיה, שכאן היא סוג בהמה שלא היה לה שעת הכושר]

אנדרוגיניוס בדתע ר"י (ספק זכר ספק נקבה)

לענין מילה: מלין אותו. [המול לכם כל זכר] לענין ערבי: אינו נערך לא כזכר ולא כנקבה, [הזכר \ ואם נקבה היא] לענין קידוש אפר הטאת: פסול [כי הוא ספק אשה, ואשה פסולה]

דף קלז

מתי קיים הדין של טועה בדבר משנה ועשה איסור שפטור מחטאת? [לא דמי לע"ז]

לרשב"א: א' כשיש ב' תינוקות א' למול בשבת וא' לאחר השבת, ומל השני בשבת לכו"ע חייב, [טעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה, (כי מל אותו קודם זמנו)] ב' ב' תינוקות א' של ע"ש וא' של שבת, ומל של ע"ש בשבת, לר"א חייב, לר"י פטור [טעה בדבר מצוה ועשה מצוה]

לרבי מאיר: במקרה ב': לכו"ע פטור, [עשה מצוה], (אבל אם כבר מל של שבת בע"ש, לכו"ע חייב, [אינו טרוד במצוה, ולכן חייב אפ"ל עשה מצוה], (ר' חייא)) במקרה א': לר"א חייב, לר"י פטור [טרוד במצוה] נולד בין השמשות נימול ביום הט' [ועפ"ז יתכן שהיה נימול ביום ל"ב אם נולד בבין השמשות וביום ח' יש ב' ימים ר"ה ושבת]

תינוק שחלה - אין מלין אותו עד ז' ימים אחרי הבראתו [וספק אי מעת לעת או לא]

דיני מילה

השאיר בשר החופה את רוב גובהה העטרה, מעכב את המילה, ואינו אוכל בתרומה.

אם הוא מטורבל בבשר: כל זמן שמתקשה ונראה מהול, א"צ למול, [ומ"מ מתקנו מפני מראית העין], ואם לאו - צריך. נראה ואינו נראה: לשמאל צריך, לרשב"ג לא צריך. מל ולא פרע את המילה - כאילו לא מל.

ברכות המילה:

מוהל (אפ"ל לגרים ועבדים): אקב"ו על המילה.

אבי הבן: אקב"ו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו.

העומדים: כשם שנסכס בברית כך יכנס וכו'

המברך: אשר קידש ידך מבתן, חוק בשארו שם, וכו', [ולגרים ולעבדים אומר: אקב"ו למול את הגרים \ העבדים ולהטיף מהם דם ברית, שאילמלא דם ברית לא נתקיימו שמים וארץ], ברוך אתה ה' כורת הברית.

פרק תולין

האם מותר לתלות משמרת?

בשבת: אסור לכו"ע, [עובדין דחול]

ביום טוב: לר"א מותר [מכשירי אוכל נפש אפ"ל שאפשר לעשותם מעו"ט דוחין יו"ט] להכמיהם אסור.

האם מותר לשמר יין בשבת?

לר"א: מותר, [אין דרך בורר בכך],

להכמיהם: חייב (וי"א אסור) [משום מרקד, (פסולת למעלה ואוכל למטה), ולרבה גם משום בורר (נוטל אוכל מפסולת בכלל)], אבל ביו"ט מותר [אוכל נפש].

דף קלח

יש ג' קבוצות בסוגי אוהל והדומה

אסור מדרבנן: גוד דנוקא באדם אחד [דומה לאוהל, עשוי לאוויר שתחתיו], משמרת [כנ"ל], כילה [שיש בגגה טפה] אפ"ל ע"י ל' בני אדם [א"א שלא ימתח], כסא גלין או מטה עשויה מחוליות [קרמזאי] [שמא יתקע בחוזק], טלית פרוסה על ד' יתדות ומתקפל לצדדים.

מותר: מטה זקופה שטטה אותה, וכסא טרסקל המקופל על הכותל, ואסלא [עביד וקאי], טלית כפולה עם חוט למושכה [מוסיף על אוהל עראי], וילון [אין אוהל בלי גג], כילת חתנים: שאין בגגה טפה, ולא כפחות משלשה סמוך לגגה טפה, ולא בשיפועה טפה, ולא יורד מהמיטה טפה.

אסור מה"ת: אוהל קבע.

מתי לצאת עם כובע בשבת?

מהודק מותר, אינו מהודק אסור [שמא יפול ואתי לטלטלן]

כירה שנשטמה אחת או ב' מירכותיה

לר"ה: א' מותר לטלטלה, שתים - אסור.

ולרב: אפילו אחד אסור, [גזירה שמא יתקע], [מרש"י משמע שרב בא לכאר למה שתים אסור ולא לחלוק על ר"ה]

שכחת התורה בדורות אחרונים

לרב: עתידה תורה קץ נבואה שתשתכח מישראל, [ולא ידעו אי תגור שנכנס שרץ באוויר מטמא כלים באוויר, האם הוא כמאן דמלי או לא] לרשב"א: לא תשתכח תורה מישראל אלא שלא יהיה הלכה ברורה.

דף קלט

כל פורענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דייני ישראל

אין ירושלים נפדה אלא בצדקה,

אי בטלי נאותנים - בטלי משניאי הדת, אי בטלי דיינים רשעים - בטלי שטורים,

ה' יעניש: דיינים שמגדילים שכר לחזניהן, לת"ח שמחפים את דייני משפחתם, ומלמדים להם הלכות ציבור, דיינין רשעים, סופריהם, עורכי הדיינין, והבעלי דיין.

מיום שפירש יוסף מאחזי לא טעם טעם יין, ולרבי"ח גם האחים לא טעמו.

בזכות ששמה אהרון על מיניו משה (אף שהיה גדול ממנו) זכה לחשן המשפט על לבו.

רב מנשיא אסר לבני בשכר: א' כילה [ולא התיר אפ"ל ע"י חוט], ב' זריעת כשות בכרם [דכשות דינו כורע (כש' חכמים, אף שר"ט מיקל והלכה כמותו בחו"ל)], ג' התעסקות במת ביו"ט ע"י גויים (אף שריו"ח ורבא התירו), וכו' לפי שאינן בני תורה.

זריעת כשות בכרם

לרב מותר (כ"ט)

רב עמרם: מלקה ע"ז, (כחכמים)

רב משרשיא: זורע ע"י גוי קטן, (דגוי גדול אתי לאיחלופי, וקטן ישראל אתי למיסרך)

מה בטל גבי הבגד ומה לא?

כסכסי כילה, [לא חשיבי ובטלי להבגד], ומותר לצאת בו לר"ה,

אבל ציציות שאינם כהלכה על טלית [חשיבי ולא בטלי], ואסור לצאת בהם לר"ה.

איזה הערמה מותרת ואיזה לא?

באיסור דרבנן התירו להערים כשלא 'מוכחא מילתא', [כגון עשיית שכר במועד שלא לצורך המועד] אבל כש'מוכחא מילתא' אסור אא"כ עושה היכר [כגון שתולה המשמרת ע"מ להניח רימונים ותולה שם רימונים], ולת"ח תמיד מותר, [כגון לסתום פי החבית עם שום במתכוון להצניעו שם, או לעבור במעבורת של גוי בשבת במכוון לישון שם].

דברים שמותר לסגן בשבת

שמרים - מותר לתת מים על גב השמרים בשביל שיצולו [היין היוצא בטל במים].

צילול - מסנינין מים או יין צילולים [דווקא] בסודרין, [ובלבד שלא יעשה גומא. [עובדין דחול, שמא יסחוט]] ובכפיפה מצרית, [ובלבד שלא יגביה מקרקעיתו של כלי טפה. [דהוי אוהל]] ובמשמרת, וכן הדין לחבית מלאה שמרים בשעת הגיתות, [משתתי בלא"ה].

ביצה - נותנין ביצה במסננת של חרדל, לפי שאין עושין אותה אלא לגון [שניהם אוכל, ואין כאן ברירת פסולת מאוכל].

ניצוצות - מותר לשפוך שכר מכלי לכלי אף שהניצוצות מתבררים מתוך הפסולת [לא חשיבי].

להצלחת התורם ברוחניות ובגשמיות

עשיית אוהל: אסור לשטוח בגד על כל החבית, אבל על מקצתה מותר.
עשיית משמרת: לא יתן בפי הכלי חרס קשין וקסמים בחזקה, [אין לך מנגנת גדולה מזו].

דף קמ

איך מותר ללוש בשבת חרדל שנילוש כבר בע"ש בלחות עצמו?

לרב: ממחו בכלי, אבל לא ביד.

לשמואל ורבי אלעזר: ביד, ולא בכלי.

לריו"ח ולר"א בה"א: הכל אסור,

לרבינא: בקלה של שום,

למור זוטרא ולריו"ח בה"א: הכל מותר. ורק לטרופ אסור, וכן הדין לשחליים ששחקו מע"ש, ולשום שריסקו מע"ש. (ומותר להוסיף בשבת דבש, שמן חומץ, מינטה פול וגריסין)

עושיין אנומלין בשבת (יין ודבש ופלפלין), (ולר"י בשבת רק כוס, ביו"ט בחבית, ובמועד בלגין, ולר"צ הכל לפי האורחין),

ואיין עושיין אלונטית (יין ישן ומים צלולין ואפרסמון), עושייה להתקרב מהמרזח, [גזירת רפואה], (יש בה סכנה למי שלא רגיל בה).

שריית החילתית

אסור לשרות את החילתית; **לת"ק** לא בחמין ולא בצונן, (ולר"י בצונן מותר) [עובדין דחול (וי"א שחייב חטאת)], **אבל** נותן לתוך החומץ ומטבל בו פיתו [דרך בריאים]

ואם כבר התחיל לשתות ביום ה' וביום ו' מותר **לשרותם** בשבת [יש סכנה בהפסקתם]. **ולשתותו** מותר כמה דבעי (אם כבר שרה אותם מע"ש) [משקה בריאים].

ברירת כרשינין ותבן

אסור להציף מים על הכרשינין, וכן אסור להסיר פסולתם ביד, ואין כוכרין את התבן בכברה, ולא יתננו על גבי מקום גבוה בשביל שירד המזג.

ברירה המותרת

נותן לתוך הכברה או לתוך הכלכלה, וכן נותן בכברה כדי לתת לתוך האיבוס [אף דפעמים מתברר הוי מאליו ואינו מתכוון], **ולראב"י** אין ונותנין בכברה כלל.

כיסוס בגדים

כותנת מותר [לרכוכי קמיון], **סודר** אסור [מיחזי כמלבנו]

דיני מוקצה

בגד התלוי על עץ, אסור להוריד את העץ מן הבגד (אלא יעשה הפוך), [אין לעץ תורת כלי ועומד להסקה], אבל אם העץ היה כלי אורגים מותר [תורת כלי עליו, ומותר לטלטלו לצורך מקומו]

אגודת ירק: רק כשראו למאכל בהמה.

בשר חי מותר, **דג** חי אסור.

לרב קטינא: אסור לעמוד באמצע המטה, **ולאו** מילתא היא.

עצות לת"ח, והלכות של רב חסדא

ת"ח: הקונה אגודת ירק או עצים שיקח הארוכים, (כי המחיר על העובי), **אם** אין לו לחם שלא יאכל ירק [מגרר], **ואם** יש לו כסף עדיף לאכול בשר או דגים, **ואם** אין לו מספיק לחם לא יבצע על פרוסת קטנות [לא משביע \ ואי"ע עין יפה], **ואם** אפשר לו חייב לאכול יאכל לחם שעורים, **ולשתות** שכר ולא יין, (ולא היא כי כל תשחית דגופה עדיף), **וכשאין** לו שמן לרחוץ ידיו, ירחוץ במים של חריץ, **וכשיקנה** בשר יקנה חלק הצוואר [צ' טעמים], **ויכבס** את כסותו כל ל' יום, **ולא** ישב על מחצלת חדשה [מבלה את בגדיו], **ולא** יתן בגדיו לכבס לאושפיון שלו (כדי שלא יראה דבר מנוגה). **ולבנתיו** הורה כמה הנהגות של צניעות כלפי בעליהן.

האם מותר לגרוף האיבוס של שור או התבן המיותר שיש לפניו?

באיבוס של קרקע: לכו"ע אסור [שמא ישוה גומות].

באיבוס של כלי: לר' דוסא מותר וכן מותר לסלק התבן המיותר מלפניו,

לחכמים הכל אסור [באיבוס: גזירה אטו איבוס של קרקע]

נוטליין אוכל מלפני החמור זו ונותנין לפני השור (אבל לא הפוך).

דף קמא

טלטול הקש שעל גבי המטה

אם הוא מוקצה – מנענעו רק בגופו. [לא שמיה טלטול] (טלטול מן הצד: ע"י קב).

אם אינו מוקצה (מאכל בהמה, או שיחיד אותו לשם), מנענעו בידו.

האם מותר להתיר מכבש בשבת?

של בעלי בתים: מתירין, אבל לא כובשין. [צורך חול?]

של כובשין: לת"ק לא יגע בו [דומה לשתירה] לר"י: אם היה מותר מע"ש מותר להתיר כולו.

טוחן כלאחר יד

לרב יהודה בענין ב' שינויים, ב' בגב הסכין ב' אחד אחד, **לרבא** בגב הסכין סגי.

רחץ בנהר יתנגב יפה לפני שילך [שלא יטלטל המים], אבל כשירד למים אינו חושש למי הנתזים [כוחו בכרמלית לא גורן]

איך מותר להוריד טיט שעל גבי רגליו?

לאביי: בקרקע, ולא בכותל [מיחזי כמאן דמוסיף על הבנין]

לרבא: בכותל, [לא דמי בנין ואינו מתכוון] ואין מקנחו בקרקע, [אתי לאשוויי גומות].

למור ברית דרבינא: אחד זה ואחד זה – אסור, ורק בקורה מעץ מותר,

לרב פפא: אחד זה ואחד זה – מותר.

אסור לשבת עם הפץ בראש המבוי [שמא יפול לר"ה החפץ ואתי להכניסו]

אסור לצדד חבית על הארץ [שווה גומות]

אסור להדק בגד על ברו החבית [שמא יבוא לידי סחיטה]

טיט שעל גבי בגדו – מכססו רק מבפנים ולא מבחוץ, אבל מגררו בגב סכין או בצפורן.

האם מותר לגרד מנעל?

לר"א: מגררין בגב הסכין מנעל חדש, אבל לא ישן.

להברייתא: אין מגררין לא מנעל חדש ולא מנעל ישן, [דאי יקלוף ויתחייב משום ממחק]

איסור עיבוד וצחצוח העור

לא יסוך את רגלו שמן והוא בתוך המנעל או בתוך הסנדל, **אבל** סך את רגלו שמן או את כל גופו, רק שיעור כדי לצחצח, (אבל שיעור לעבדו אסור), ונותן רגלו במנעל או גופו ע"ג עור.

באיזה נעל אסור לצאת בשבת?

קטן במנעל גדול, (אבל יוצא הוא בחלוק גדול).

אשה במנעל מרופט, (ולכתחילה לא תחלוץ בו [אטו שיהיה מרופט ברוב]).

אשה במנעל שלא לבשה מבע"ה, [דלמא לא יכוון לרגליה ויטלטלה]

שמייטת איבוס מהמנעל

לר"א: אסור חוץ מאם הוא רפוי, [אינו כלי], **לחכמים:** מותר לצורך מקומו (לרבא) [כלי לגבי טומאה]

פרק נוטל

נוטל אדם את בנו והאבן בידו, [כיון שיש לו גיעונוין] אבל דינר אסור [שמא יפול ואתי לטלטלו].

הוציא תינוק חי וכיס תלוי בצווארו – חייב משום כיס, [אינו מבטל לו הכיס] (אבל התינוק נושא את עצמו, כר"ג),

תינוק מת וכיס תלוי לו בצווארו – פטור. [אגב מריריה מבטל ליה] (ומשום תינוק פטור דהוי משלשאצל"ג,

וכר"ש).

דף קמב

כלכלה (מלאה פירות) שהאבן דופן לה מותר לטלטלה, [אינו יכול לנער אותה כי הפירות יפלו \ שוויה דופן]

מתי מותר לטלטל תרומה טמאה אגב טהורה?

לצורך גופו: רק אם הטמאה למעלה, והפירות מיטנפים (ולא יכול לנערם)

לצורך מקומו: תמיד מותר.

תרומה שנתערבה איך מותר לתקנה בשבת?

לרבי יהודה: מותר לעלותו בחולין [כיון שאפשר לתקן ע"י שיתן עיניו בצד זה אין כאן תיקון, ומותר אף לעלותם]

לראב"ה: רק בנתינת עין מותר לתקן, ולא בהעלאה.

מוקצה שנשכח על חבית או כר (דאם לא נשכח הם בסיס), **כיצד יעשה?**

אבן ע"פ החבית – מטה החבית על צדה,

היתה בין החביות או שהיתה באוצר או שהיה זכוכית תחתיה – מגביה, ומטה על צדה (טרח בהיתרא דבין כך צריך להגביה את החבית)

מעזת על הכר: **אם צריך את גוף הכר** – מנער את הכר והן נופלות, **אם צריך את מקום הכר** – מטלטל הכר עם המעזת.

היתה עליו לשלשת – מקנחה בסמרטוט, **היתה** של עור – נותנין עליה מים עד שתכלה. [דאין שרייתו זהו כיבוסו אפי' בעור רך, אבל כיבוס ממש אסור].

שכח ארנקי לבינה בחצר, כיצד יעשה?

לר' אושעיא: מניח ככר או תינוק, ומטלטלה. (פחות פחות מד"א ברה"ה, או ע"י מחיצת ב"א) [משום הפסד],

(אבל על בשר חי או עומרים יש להקל ע"י ככר גם שלא במקום הפסד, [דמעיקר הדין אי"ו מוקצה]),

לרב אשי: אסור, (דלא אמרו ככר או תינוק אלא למת).

רבא סבר כר"י במוקצה ולכן אסר להשתמש בשברי כלים להסקה, **ומ"מ** התיר לתת המעיים לחתול כי דעתו מע"ש לתתו לו (דאם ישמרנו יסירח).